

Fördjupad artinventering – fåglar

Assmundtorp, Härryda

Uppdragsgivare

Härryda kommun, Sektorn för samhällsbyggnad

Uppdragsgivarens kontaktperson

Martin Trpkovski

Tel. 031-724 88 58

martin.trpkovski@harryda.se

Uppdragstagare

Naturcentrum AB

Strandtorget 3

444 30 Stenungsund

Tel. 010-220 12 00

ncab@naturcentrum.se

Projektorganisation

Naturcentrums projektnummer: 3497

Projektledare, inventering och rapport: Johan Svedholm

Tel. 010-220 12 17

johan.svedholm@naturcentrum.se

Granskning: Lilian Karlsson

Kartmaterial

Metria

Omslagsbild

Stare VU, på staketet till fotbollsplanen.

Foton i rapporten

Samtliga foton har tagits i samband med inventeringen av Johan Svedholm

Denna rapport bör citeras

Svedholm, J. 2023. *Fördjupad artinventering – fåglar. Assmundtorp, Härryda*. Naturcentrum AB i PDF-rapport till Härryda kommun.

Innehåll

Uppdrag	4
Metodik	4
Resultat	5
Inventeringsområdet	5
Resultat av förarbete	5
Resultat av fältinventering.....	7
Bedömning.....	11
Referenser	13
Publikationer	13
Internetbaserade källor.....	13
Bilaga 1 – Tabell över samtliga påträffade fågelarter	14

Uppdrag

Naturcentrum AB har på uppdrag av Härryda kommun genomfört en fördjupad artinventering av häckande fåglar inom ett område vid Assmundtorp, Härryda i Härryda kommun (figur 1). Inventeringen utgör tillägg till tidigare genomförd naturvärdesinventering – NVI – enligt Svensk Standard SS199000:2014 (Svedholm & Ahlén 2022), och ska utgöra underlag till detaljplan.

Samtliga svenska fågelarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen 4 §, vilket innebär att det är förbjudet att: *1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar, 2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon, 3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och 4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om inte störningen saknar betydelse för att a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller b) återupprätta populationen till den nivån.*

Figur 1. Inventeringsområdet.

Metodik

Information om tidigare uppgifter som kan beröra inventeringsområdet från 1980-01-01 inhämtades från SLU Artdatabanken (hämtat 2022-10-17) och Artportalen (hämtat 2023-06-14).

En häckfågelinventering utfördes under perioden 2023-04-04 till och med 2023-06-14. Totalt gjordes fyra dagbesök (4 april, 27 april, 22 maj och 7 juni) och ett nattbesök (13-14 juni). Vid samtliga inventeringstillfällen rådde tjänligt väder med uppehåll, klart till halvklart och svaga vindar. Eftersom området är litet kunde det genomströvas vid varje besök så att inventeraren hade möjlighet att se eller höra inventeringsområdets samtliga fåglar. Vid nattbesöket avlyssnades området från strategiska punkter så att hela området kunde täckas in.

Samtliga fåglar inom inventeringsområdet noterades med position och häckningskriterium enligt Svensk fågelatlas (Svensson m fl 1999). Resultatet efter samtliga fältbesök analyserades och tolkades och en bedömning av antalet revir gjordes enligt ovan baserat på de insamlade observationerna. För ovanligare arter eller arter med mer specialiserade habitatkrav har även revirens ungefärliga utsträckning bedömts.

Resultat

Inventeringsområdet

Inventeringsområdet (figur 1) är beläget i nordslutningen av Mölndalsåns dalgång strax väster om Härryda kyrka i Härryda kommun. Det är knappt 8 ha stort och domineras av gammal åkermark och utfyllnad, till största delen under igenväxning av triviällövträd. Ett uträtat och delvis kulverterat vattendrag korsar området och det finns även ett par fotbollsplaner och enstaka mindre byggnader. Inventeringsområdet är omgivet av barrdominerad blandskog i norr, villabebyggelse i väster, fotbollsplaner och skolbyggnader i öster och Härrydavägen och industriområden i söder. För en mer ingående beskrivning av inventeringsområdet, se Svedholm & Ahlén 2022.

Resultat av förarbete

Det finns ett flertal uppgifter om fåglar från den publika lokalen "Härryda" i uttag från SLU Artdatabanken och Artportalen. Lokalen omfattar ett långt större område än inventeringsområdet, och det är därför svårt att precisera vilka av observationerna som verkligen gäller detta. Ibland kan dock kommentarer till observationerna ge en viss ledning. Endast fynd som kan knytas till inventeringsområdet eller dess omedelbara närhet presenteras (tabell 1). På grund av den låga noggrannheten presenteras observationerna inte på karta. Observationerna från oktober 2022 gjordes i samband med naturvärdesinventering (Svedholm & Ahlén 2022). De enda av de tidigare fynden som tyder på häckning inom inventeringsområdet gäller kärrsångare och törnsångare.

Tabell 1. Tidigare noterade fågelarter i inventeringsområdet.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kategori	Referens/Kommentar
trana	<i>Grus grus</i>	Upptagen i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv.	Observerad överflygande juni 2018.
skrattnås	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Rödlistad, kategori NT.	Observerad vid fotbollsplanerna i april 2012.
fiskmås	<i>Larus canus</i>	Rödlistad, kategori NT.	Observerad vid fotbollsplanerna i april 2012 och i augusti 2015.
nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
skata	<i>Pica pica</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
gråkråka	<i>Corvus corone cornix</i>	Rödlistad, kategori NT.	Observerad rastande i oktober 2022.
svartmes	<i>Periparus ater</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
blåmes	<i>Cyanistes caeruleus</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
talgoxe	<i>Parus major</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
kärrsångare	<i>Acrocephalus palustris</i>		Observerad revirhävdande 2019 och 2021.
törnsångare	<i>Curruca communis</i>		Observerad revirhävdande 2021.
kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	Rödlistad, kategori NT.	Observerad rastande i oktober 2022.
björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Rödlistad, kategori NT	Observerad rastande i januari 2018 och i oktober 2022.
sådesärila	<i>Motacilla alba</i>		Observerad rastande på fotbollsplanerna i augusti 2015.
bofink	<i>Fringilla coelebs</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Rödlistad, kategori EN.	Observerad rastande i oktober 2022.
steglits	<i>Carduelis carduelis</i>		Observerad rastande i oktober 2022.
gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	Rödlistad, kategori NT.	Observerad rastande i oktober 2022.

Resultat av fältinventering

Totalt noterades 53 fågelarter, varav 22 troligen eller med säkerhet häckar inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet. Ytterligare 5 arter bedömdes möjligen häcka inom eller i anslutning till inventeringsområdet. Övriga arter bedömdes vara tillfälligt rastande, födosökande eller förbisträckande. 13 av de påträffade arterna är rödlistade varav 4 bedöms kunna häcka i inventeringsområdet. 3 av arterna är upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv, men ingen av dessa bedöms häcka inom inventeringsområdet. Samtliga påträffade fågelarter presenteras nedan, tillsammans med en bedömning av huruvida de häckar i inventeringsområdet, antal par och, för arter med mer specialiserade habitatkrav, ungefärlig utsträckning av reviret. Rödlistade arter betecknas med hotkategori enligt Artdatabanken 2020, arter upptagna i bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv betecknas med §1. Se även bilaga 1 i denna rapport för tabell med samtliga påträffade fågelarter.

Sångsvan *Cygnus cygnus* §1

Noterades översträckande den 4 april. Häckar ej i inventeringsområdet eller utnyttjar det på andra sätt.

Fasan *Phasianus colchicus*

En revirhävdande hane noterades den 4 april, ett par häckar möjligen i inventeringsområdet öppnare delar.

Nattskärra *Caprimulgus europaeus* §1

Vid nattbesöket den 13-14 juni noterades en spelande nattskärra norr om inventeringsområdet. Arten häckar inte inom inventeringsområdet men kan använda det för födosök.

Tamduva *Columba livia forma domestica*

Noterades rastande och födosökande i inventeringsområdet vid flera tillfällen, häckar troligen i industriområdet söder om Härrydvägen och kan använda inventeringsområdet för födosök.

Ringduva *Columba palumbus*

Ett par häckar i inventeringsområdets västra del.

Skrattmåsar *Chroicocephalus ridibundus* NT

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Gråtrut *Larus argentatus* VU

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Fiskmåsar *Larus canus* NT

Noterad förbiflygande och födosökande, häckar ej men använder inventeringsområdet för födosök.

Figur 2. Fiskmåsar NT spanar från en ledningsstolpe i inventeringsområdets västra del.

Havstrut *Larus marinus* VU

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Smålom *Gavia stellata* NT §1

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Gråhäger *Ardea cinerea*

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Duvhök *Accipiter gentilis* NT

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Större hackspett *Dendrocopos major*

Trolig häckning av ett par, men häckplatsen är sannolikt belägen i blandskog och vilabebbyggelse strax utanför (nordväst om) inventeringsområdet. Använder inventeringsområdet för födosök.

Gröngöling *Picus viridis*

En revirhävande fågel hördes nordost om inventeringsområdet den 4 april. Möjlig häckning av ett par i blandskog strax utanför inventeringsområdet, vilket dock knappast utnyttjas i någon större utsträckning för födosök.

Skata *Pica pica*

Enstaka fåglar observerades upprepade gånger inom inventeringsområdet men ingenting tyder på häckning inom detsamma. Använder dock inventeringsområdet för födosök.

Kaja *Corvus monedula*

Noterad överflygande vid flera tillfällen, vid ett tillfälle mot öster med bomaterial i näbben. Häckar troligen i närheten och kan utnyttja inventeringsområdet för födosök.

Kråka *Corvus corone* NT

Noterad överflygande vid ett par tillfällen. Inget tyder på häckning inom inventeringsområdet men det kan användas för födosök.

Korp *Corvus corax*

Noterad överflygande vid ett tillfälle, häckar ej i inventeringsområdet.

Svartmes *Periparus ater*

Ett par häckar troligen i skogsområdet norr om inventeringsområdet, vilket dock knappast utnyttjas i någon större utsträckning för födosök.

Blåmes *Cyanistes caeruleus*

Två – tre par häckar inom inventeringsområdets trädbärande delar, exempelvis i uppsatta holkar i inventeringsområdets västligaste del.

Talgoxe *Parus major*

Tre – fyra par häckar i inventeringsområdets trädbärande delar.

Ladusvala *Hirundo rustica*

Noterad överflygande, häckar ej inom inventeringsområdet men kan utnyttja det för födosök.

Lövsångare *Phylloscopus trochilus*

Cirka tre par häckar i inventeringsområdets trädbärande delar.

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Två par häckar i inventeringsområdets trädbärande delar.

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Två – tre par häckar i inventeringsområdets trädbärande delar.

Trädgårdssångare *Sylvia borin*

Ett par häckar troligen omedelbart ost om inventeringsområdet och utnyttjar detta för födosök.

Törnsångare *Curruca communis*

Cirka tre par häckar i busk- och igenväxningsmarker i inventeringsområdets centrala och västra delar.

Kungsfågel *Regulus regulus*

Ett par häckar möjligen i skogsområdet norr om inventeringsområdet, vilket dock knappast utnyttjas i någon större utsträckning för födosök.

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Noterades överflygande den 4 april, häckar ej i inventeringsområdet.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Cirka två par häckar i inventeringsområdets träd- och buskbärande miljöer.

Nötväcka *Sitta europaea*

Ett par häckar, men häckplatsen är sannolikt belägen strax utanför (nordväst om) inventeringsområdet. Använder dock detsamma för födosök.

Stare *Sturnus vulgaris* VU

Ett par häckar i en ihålig tall i inventeringsområdets västra del. Ytterligare en handfull par häckar i villabebyggelse och gårdsmiljö i omedelbar närhet av inventeringsområdet, och även dessa utnyttjar detsamma för födosök.

Taltrast *Turdus philomelos*

Ett par häckar i blandskog och trädgårdar direkt anslutning till (nordväst om) inventeringsområdet, och utnyttjar detsamma för födosök.

Rödvingetrast *Turdus iliacus* NT

Noterades rastande den 4 april, häckar ej i inventeringsområdet.

Koltrast *Turdus merula*

Två par häckar i inventeringsområdets träd- och buskmiljöer.

Björktrast *Turdus pilaris* NT

Möjlig häckning av ett par i inventeringsområdets västra del. Noterades med en individ den 4 april och ett par den 27 april, men några högre häckningskriterier kunde aldrig bekräftas.

Rödhake *Erithacus rubecula*

Ett – två par häckar i inventeringsområdets träd- och buskmiljöer.

Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleucos* NT

Ett par häckar troligen i blandskog och trädgård i direkt anslutning till (nordost om) inventeringsområdet, och utnyttjar detsamma för födosök.

Rödstjärt *Phoenicurus phoenicurus*

Möjlig häckning av ett par i blandskog och villabebyggelse strax väster om inventeringsområdet, vilket kan utnyttjas för födosök.

Järnsparv *Prunella modularis*

Noterad överflygande, häckar ej inom inventeringsområdet.

Pilfink *Passer montanus*

Flera par häckar i industri- och gårdsmiljöer strax utanför (söder om) inventeringsområdet, och utnyttjar detsamma för födosök.

Gråsparv *Passer domesticus*

Några par häckar troligen i villabebyggelse strax utanför (väster om) inventeringsområdet, och kan utnyttja detsamma för födosök.

Forsärla *Motacilla cinerea*

Noterad överflygande, häckar ej i inventeringsområdet.

Sädesärla *Motacilla alba*

Ett par häckar i gräs- och buskmark i inventeringsområdets centrala delar.

Trädpiplärka *Anthus trivialis*

Noterad överflygande, häckar ej i inventeringsområdet.

Ängsplärka *Anthus pratensis*

Noterad rastande i gräsmark den 27 april, häckar ej i inventeringsområdet.

Bofink *Fringilla coelebs*

Ett par häckar i inventeringsområdets västra del.

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Noterad rastande den 4 april, häckar ej i inventeringsområdet.

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*

Noterad överflygande, häckar ej i inventeringsområdet.

Grönfink *Chloris chloris* EN

Trolig häckning av ett par i buskmiljöer i inventeringsområdets centrala och västra del.

Grönsiska *Spinus spinus*

Noterad överflygande, häckar ej i inventeringsområdet.

Bedömning

Inventeringsområdet bedöms ha en mycket trivial häckfågelfauna med hög andel vanliga arter med låga krav gällande häckningsmiljö. Runt 20 häckande arter får anses som normalt eller lågt för den typ av triviala biotoper som finns i inventeringsområdet, och andelen rödlistade arter är låg. De rödlistade arter som bedöms kunna häcka i området är överlag mycket vanliga arter med pågående populationsminskningar som i många fall har oklara orsaker men som kan härledas till exempelvis klimatförändringar och habitatförändringar i flytt- och övervintringsområden (svartvit flugsnappare NT), sjukdomar (grönfink EN) och storskaliga förändringar i

jordbrukslandskapet (stare VU och björktrast NT). Enstaka arter med mer specifika biotopkrav såsom nattskärre §1 och gröngöling bedöms kunna häcka nära inventeringsområdet. Gröngöling bedöms knappast utnyttja inventeringsområdet i någon större utsträckning men nattskärre skulle kunna födosöka här. Inventeringsområdet bedöms emellertid inte utgöra någon särskilt viktig eller värdefull födosökmiljö för arten.

Sammantaget så bedöms planområdets fågelfauna inte föranleda några särskilda åtgärder eller förändringar av planförslaget, och det är inte heller aktuellt med några dispenser enligt artskyddsförordningen 14 §. Generell naturvårdshänsyn, såsom att om möjligt bevara eller nyskapa vattenmiljöer och att behålla eventuella brynmiljöer och äldre träd är dock alltid gynnsamt för fåglar såväl som för andra organismer.

Referenser

Publikationer

Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Fridlysning och dispenser. Handbok 2009:2. Naturresursavdelningen.

SLU Artdatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU Artdatabanken, Uppsala.

Svedholm, J. & Ahlén, J. 2022. Naturvärdesinventering Assmundtorp, Härryda kommun. Naturcentrum AB i PDF-rapport till Härryda kommun.

Svensson, S., Svensson, M., Tjernberg, M. & Åkesson. S. 1999. Svensk fågelatlas. Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.

Internetbaserade källor

www.artportalen.se

Bilaga 1 – Tabell över samtliga påträffade fågelarter

Art	Förekomst	Kategori
Sångsvan	Noterad översträckande, häckar ej.	§1
Fasan	Möjlig häckning, 1 par.	
Nattskärra	Häckar ej men kan födosöka i inventeringsområdet.	§1
Tamduva	Häckar ej men kan födosöka i inventeringsområde.t	
Ringduva	Häckar, 1 par.	
Skrattmås	Noterad överflygande, häckar ej.	NT
Gråtrut	Noterad överflygande, häckar ej.	VU
Havstrut	Noterad överflygande, häckar ej.	VU
Fiskmås	Häckar ej men födosöker i inventeringsområdet.	NT
Havstrut	Noterad överflygande, häckar ej.	VU
Smålom	Noterad överflygande, häckar ej.	NT, §1
Gråhäger	Noterad överflygande, häckar ej.	
Sparvhök	Häckar ej men kan födosöka i inventeringsområdet.	
Duvhök	Häckar ej men kan födosöka i inventeringsområdet.	NT
Större hackspett	Häckar troligen i anslutning till inventeringsområdet.	
Gröngöling	Häckar möjligen i anslutning till inventeringsområdet.	
Skata	Häckar ej men födosöker i inventeringsområdet.	
Kaja	Häckar ej men födosöker i inventeringsområdet.	
Kråka	Häckar ej men födosöker i inventeringsområdet.	NT
Korp	Noterad överflygande, häckar ej.	
Svartmes	Häckar troligen i anslutning till inventeringsområdet.	
Blåmes	Häckar, 2-3 par.	
Talgoxe	Häckar, 3-4 par.	
Ladusvala	Noterad överflygande, häckar ej.	
Lövsångare	Häckar, ca 3 par.	
Gransångare	Häckar, 2 par.	
Svarthätta	Häckar, 2-3 par.	
Trädgårdssångare	Trolig häckning i anslutning till inventeringsområdet.	
Törnsångare	Häckar, ca 3 par.	
Kungsfågel	Möjlig häckning i anslutning till inventeringsområdet.	
Sidensvans	Noterad överflygande, häckar ej.	
Gärdsmyg	Häckar, ca 2 par.	
Nötväcka	Häckar i anslutning till inventeringsområdet.	
Stare	1 par häckar inom inventeringsområdet och ytterligare några par i anslutning till detsamma.	VU

Art	Förekomst	Kategori
Taltrast	Häckar i anslutning till inventeringsområdet.	
Rödvingetrast	Noterad rastande, häckar ej.	NT
Koltrast	Häckar, 2 par.	
Björktrast	Möjlig häckning, 1 par.	NT
Rödhake	Häckar, 1-2 par.	
Svartvit flugsnappare	Trolig häckning i anslutning till inventeringsområdet.	NT
Rödstjärt	Möjlig häckning i anslutning till inventeringsområdet.	
Järnsparv	Noterad överflygande, häckar ej.	
Pilfink	Häckar i anslutning till inventeringsområdet.	
Gråsparv	Trolig häckning i anslutning till inventeringsområdet.	
Forsärla	Noterad överflygande, häckar ej.	
Sädesärla	Häckar, 1 par.	
Trädpiplärka	Noterad överflygande, häckar ej.	
Ängspiplärka	Noterad rastande, häckar ej.	
Bofink	Häckar, 1 par.	
Bergfink	Noterad rastande, häckar ej.	
Stenknäck	Noterad överflygande, häckar ej.	
Grönfink	Trolig häckning, 1 par.	EN
Grönsiska	Noterad överflygande, häckar ej.	